

Titel: BREV TIL: Hans Jørgen Uldall FRA: Louis Hjelmslev (1935-10-28)

Citation: "BREV TIL: Hans Jørgen Uldall FRA: Louis Hjelmslev (1935-10-28)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/text/lh-texts-kapsel_031-shoot-workidacc-1992_0005_031_Uldall_0870.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

8 KnudRasmusensvej Aarhus 28. oktober 1rø Kære Uldall, Tilgiv min obstinate tavshed, jeg er et uforbederligt asen. Tak for de i mellemtiden indløbne trende breve. Kan vi saa vente hem her paa søndag? Jeg haaber det, men afventer nærmere underretning. I Humanistisk Samfund (ikke Selskab) kan der ikke blive nogen optræden af os nu; programmet er allerede lagt, ken jeg skal nok faa det arrangeret umiddelbart før jul; det vil der ikke være noget i vejen for, saa meget des mere øcm jeg selv under min bortrejse er blevet valgt til næstformand! ifi loan lettest tale med Stender-Petersen (formanden) om det, naar De kommer her til byen; saa kan det nok blive fastlagt med det samme. At De tror, at Humanistisk Samfund skal have demonstration af gamle Juleskikke, viser, at det endnu ikke er gaaet op for Dem, hvilket højtidsfuldt akademi De skal have den ære at optræde i. Hønissevidenskaben har hidtil ikke været repræsenteret. Vi kan ikke trykke den danske fonematik som dobbelt- nummer af Danske studier, sa&som de kun optager skrifter affattede paa dansk. Et Tidsskrift for nordisk filologi eksisterer ikke og har aldrig exiateret. Dærimod var der engang et Nordisk tidsskrift for filologi, men det gik ind omkring 19"! 7 • Universitets jubilæets danske samfund lever endnu, men vor publikation vilde passe i den serie som en hund i et spil kegler. Ceterum censeo at vi ikke skal lægge vores arbejde i aaben begravelse. Hvorfor nævner De ikke Filologisk-historisk samfunds Skrifter fra sprog- og old- tidsforakning, hvoraf forøvrigt størstedelen hverken handler om

2

sprog eller ora oldtid? Nej, al denne danske Tiden?kabelige (eller \$uasividenskabelige) publicitet er en jaæraer« Jeg mener vi bSr gaa til Acta Philologica Scandinavica; de betaler os OTen i kø- bet for bidraget, rent bortset fra at de tillader os at strive paa engelsk og nogenlunde udforligt samt over lader os et hæderligt antal særtryk. Men naturligvis kan vi kun faa det ind dær, hvis det lirke bliver alt for omfangsrigt, Bliver det for stort til at komme som almindeligt tidsekriftbidrag, h&r jeg tre andre mulig« heder i tankerne, som jeg synes alle er gode; 1° Videnskabernes Selskabs Ristorisk-filologiske meddelelser (Jespersen og Sandfeld kan ventes at blive bedømmelsesudvalg; man kan roligt regne med optagelse, om det skal være baade af den danske og den almene fonematik); 2° Humanistisk Samfunds skrifter; en saadan publika- tion er under forberedelse, men sagen er endnu ikke officiel, saa De bedes modtage meddelelsen derom sub rosa; der er gode udsigter ta at Carlsbergfondet vil bekoste serien, idet der søges om hvert enkelt bidrag; vort bidrag vil have chancer, og da jeg er medlem, Skal arbejdet ikke underkastes bedommelse fra Hum. Satnf.s side; 2° man kunde indsende arbejdet til Lingvistikredsen og foreslaa det udgivet som nr. 1 af Travaux du Cercle Linmis tlque de Co- penhague, idet der aægges understøttelse fra Carlsbergfondet; før eller senere maa den serie jo komme; at Brøndal kvalte et tidli- gere forsør i fødslen, havde særlige grunde, saa dærraed er intet præjudiceret. Der er altsaa muiirheder nok, og jeg ser ikke, at det ar muligt at komme sagen nærmere, fbr vi ser hvor stort arbejdet bliver, eller rettere ser ud til at ville blive. Jeg maa ned- lægge indsigelse, naar De skriver, at bogen ikke bliver færdig før den absolut skal indleveres til trykkeren. Jeg kan betro

3

II

Dem, 0,0 den dag, bogen absolut skal indleveres til trykkeren, er den langt fra fierdig. De tre fBrste ark vil til den tid foreligge i kladde. Det er min erfaring, og jeg kender ingen, hvis erfaring er anderledes, Laver tran en Dog færdig inden den trykkes, skal den alligevel laves om; det er livets lod. Det vittigste i Jespersen« brev til Dem er de fSrste ord: !'lÆht kongressen arbejdes der". Mon det ikke er ment ironiak. Til de tidligere lingvistikongresser var indbydelse udsendt halvandet aar i forvejen. Jeg har meget udtrykkeligt ladet Brefndal forstaa, at han i enhver henseende kan regne med min assistance, men det eneate, han hidtil har bedt mig ora, er at oplyse hvilke lingvister der findes paa Irland. Jeg veed baade fra Brtfndal og Munk^gaard, at de har det sttrøte besvær med at faa Jespersen til at rykke ud med hvem han anser for medlemmer af komitéen. Fortalte jeg Dem, at Poul Andersen og Haislund ffSrnt havde faaet en h'djtidelig opfordring til at indtræde i kongressens komitd, hvilken de tog imod, hvorpaa der blev sendt dem en ny meddelelse om, at de allernaadigst kunde antages som k0mitéens hjælpesekretærer? Til alle disse utallige mærkværdigheder kommer den ulempe, at kongressens generalsekretær Brefndal synes at staa i den skarpests personlige konflikt med CIPLe generalsekretær Schrijnen. Jeg skal idag i anden anledning skrive baade til Jesper- sen og til Brdndal og vil da ogsaa berdre den sag, Le omtaler i Deres brev af 22. de. Maaske det hjælper, naar der skrives fra to alder. Brcfndal har iøvrigt over for mig flere gange erklæret, at han slutter sig til Deres og mit forslag. Men mht k0ngreasen som helhed er ler kan grund til at nære bekymring. Et lille lyspunkt er det, at Hammerioh, som jeg nu faar at vide, kommer hjem til

4

>ytaar. Januar er vi altsaa alle i Kcfoenhavn (rel desværre ned undtagelse af Dem) og saa maa man Jo gøre hvad man kan. Men man reed ikke h\ilke skæbnesvangre beslutninger der kan blive taget inden dan tid. i>'aar jeg siden skriver til Jespersen og til Brtfndal, Ted- lægger Jeg kopier deraf til Dem. Jeg har siden vort sidste møde været meget optaget i mine faa ledige stunder af lcasussys ternet i maidu, Hvis De er kommet saa vidt i min bog, at De kan forstaa min mørke tale, lader Jeg Dem vide, at jeg tror, systemet maa opfattes saale&esx

4* -ro(subjektiv A kvotativ

A possessiv objektiv

Det er et mærke?,igt system. Anden dimension ophæves natur- ligvis, og det s.ker jo allerede i speelsystemerne; pronomen non-pronomen

subjektiv 3 objektiv nfj possessiv

rrA possessiv 3 objektiv kvotativ.

(i)

Spændingsforholdene gør systemet ustabil, men systemet har fundet ligevægt i et relativt optimum. Fonematikken har jeg ikke gjort noget ved ud over mine fore- læsninger, dvs mit epokegørende bidrag om de nulmaterialiserede fone- matiske finheder er ikke blevet lavet. Hvis Jeg faar det gjort tidligt nok, sender jeg Dem det inden De kommer paa søndag, saa De kan se paa det i forvejen. Jeg har haft nok at gøre i al denne tid simpelt hen med at rydde op; det tager tid at bringe orden i arkivet, naar man har været væk gna længe, særlig naar man samtidig har en masse

5

III

andre ting at passe. Noget af hvad jeg tænkte mig med de nulmaterialiserede en- heder har De allerede selv naaet i Deres hrev af 14. ds. Jeg vilde tro, at løsningen paa en række tilfælde er den, at man kan have et "positivt nul", dvs en som nul materialiseret enhed, der ikke lader sig identificere med nogen anden enhed, men som viser sig ved sine virkninger. Udi hebræiskan, som for tiden hører til mine parerga, har jeg fundet et dejligt eksempel paa en nulvokal af denne art, det saakaldte sSwā medium. Naar man til dette "positive nul" lægger det "negative nul", vi har fundet i den danske \ imperativ, »r vi paa vej til en ganske pudsigt nulteori. Og den kan vistnok aabne store forklaringsmuligheder; vanskeligheden ligger nærmest i at begrænse dem, saa at man ikke forledes til at regne med nuller overalt - hvilket let bliver fristende, ten, som sagt, mere herom senere. Da jeg alligevel fylder et blad til, dyr jeg mig ikke for at fortælle Dem en solstrålefortælling. Fredag d, 11, oktober kom en student ind til mig og bad mig fra Skautrup, om Jeg ikke vilde holde en forelæsning for de danskstuderende over fonemteori, saa om hverken Skautrup eller studenterne kendte noget til det og gerne vilde have denne viden bibragt snarest, idet Skautrup dags dato havde givet en student den opgave at levere en fonologisk beskrivelse af dialekten i Kolt sogn (sydvest for Aarhus) til forelæggelse ved øvelserne mandag d. 14. oktober, altsaa i løbet af tre d8gn. Jeg maatte naturligvis svare, at baade den opgave, der var stillet studenten, og den, der stilledes mig, var umulig. Jeg maatte forlange fire timer mindst, hvis je*- sk., lde naa at give begyndere begreb baade om fonologi og om fonematik. Siden har Jeg

6

Intet hdt derom, ud over at dvælsen mandag de 14. ikke blev til noget, fordi baade Skautrup og studenterne havde glemt at det den dag var efterårsferie. Men historien tjener til oplysning om, hvor letsindigt uindviende tror at kunne ømgaas disse ting. For resten kunde det vare morsomt at holde disse forelæsninger for danskerne, og et visst samarbejde mellem Skautrup, Dem og mig ad denne vej vilde vare mig kærkomment. Det var jo ikke udelukket, at De og jeg 1 forening op under jul, samtidig med seancen i Hu** monistisk Samfund, kunde give en kort række forelæsninger, jeg over principperne, De over anvendelsen paa danske dialekter, med et paafdigende kollokvium. Tænk ovar det, saa taler vi med Skau- trup om det naar vi holder mafde her paa søndag. Haa, nu har jeg altsaa haft fornøjelsen at skrive et langt brev til Dem, hvilket er mig en ersatz for at tale med Dem, Haar jeg nu har skrevet }Q andre breve, hvoraf de allerfærreste er saa fornuftelige at skrive som det til Dem, og naar jer dær- efter har lavet tre forelæsninger og ledet findelings- opstillingen af Kleinhan«, haaber .jeg paa roligere dage og megen fonem& tik. Og sidst ikke mindst haaber vi bestemt at se Dem begge her paa sSndag, og glæder os meget dertil. De vil forstaa, at jeg - meget lmod mit daske - ikke har haft ro til at se ud til Dem i mellem- tiden. Mange hilsener fra os til Dem alle.

Deres hengivne